

Το ιστορικό της συγκεκριμένης διένεξης έχει εν συντομία ως εξής: Μετά την αποπομπή της από τη συζυγική οικία λόγω επιληψίας η Αικατερίνη Κουτσουσίμου υπέβαλε στη Δημογεροντία Κοζάνης «άναφορά» (αγωγή)¹² με ημερομηνία 2 Ιανουαρίου 1892. Με αυτή ζητούσε να εξασφαλιστεί η προίκα της, που παρακρατούσε ο σύζυγός της, με κατάσχεση της ιδιόκτητης οικίας του ώστε αυτός να μην τη μεταβιβάσει στη μητέρα του. Κατά τη συνεδρίαση της 10^{ης} Ιανουαρίου 1892 η Δημογεροντία δέχτηκε ότι οι αξιώσεις της Αικατερίνης Κουτσουσίμου είναι και εύλογες και σύννομες και ενέκρινε τη χορήγηση «τακριρίου» για τη διενέργεια συντηρητικής κατάσχεσης από την «πολιτική αρχή» ώστε να εξασφαλιστεί η προίκα της¹³. Η απόφαση αυτή αποτελεί το περιεχόμενο της πρώτης εγγραφής που εξετάζεται εδώ¹⁴.

εξέδωσε το Πατριαρχείο για περιστολή του. Βλ. Ελένης Κύρτση-Νάκου, ό.π., σελ. 32, 64 επ., της ίδιας, «Διερεύνηση των δεσμών “ξενίου”, “τραχώματος”, “νάχτι”», *Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών (ΕΜΣ), Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης (ΔΣΘ) «Αφιέρωμα εις τον Κωνσταντίνον Βαβούσκον Α΄*», Θεσσαλονίκη 1989, σελ. 235 επ., Πανταζόπουλου, Εκκλησία και Δίκαιον, σελ. 185-186, 192.

12. Στο άρθρο 15 της οθωμανικής Πολιτικής Δικονομίας (1879) οριζόταν ότι «*πᾶσα ἀγωγή δέον να διατυπώται δι’ ἀναφορᾶς*». Επομένως, με τον όρο «αναφορά» νοείται η αγωγή στο δικαστήριο. Βλ. *Οθωμανικοί δικαστικοί νόμοι κατά μετάφρασιν υπό της δυνάμει του Νόμου 297 καταρτισθείσης Επιτροπής*, τεύχ. 1^{ον}, Πολιτική Δικονομία μετά του παραρτήματος αυτής και Νόμος περί εκτελέσεως, (έκδ. Υπουργείου Δικαιοσύνης), Εν Αθήναις 1915, σελ. 10, 15, 20 (εφεξής: *Οθωμανικοί δικαστικοί νόμοι*).

13. Κατά τη μεταβυζαντινή περίοδο η εξασφάλιση των προικίων ακινήτων απασχόλησε το Πατριαρχείο, το οποίο με εγκυκλίους του σύστηνε, ανάμεσα στα άλλα, γνωστοποίηση των στοιχείων του ακινήτου, που επρόκειτο να δοθεί ως προίκα, στους αρμόδιους υπαλλήλους του (οθωμανικού) κτηματολογίου ώστε να είναι γνωστή η ιδιότητα του ακινήτου ως προικίου και να μην «*ἀναφύωνται δυσχέρειαι*» εφόσον ανακύψει θέμα επιστροφής της προίκας. Βλ. ενδεικτικά εγκύκλιο Διονυσίου (1.5.1888) (Ι. Σταυρίδου, ό.π., σελ. 58 επ.). Περισσότερα για το οθωμανικό κτηματολόγιο, βλ. Σοφίας Τζωρτζακάκη-Τζαρίδου, «Οθωμανικό Κτηματολόγιο και τίτλοι ιδιοκτησίας», *Επιστημονική Επετηρίδα Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης (ΕΕΔΣΘ)* 3 (1992), σελ. 31 επ. Για τη συντηρητική κατάσχεση –μια πρακτική που στη συγκεκριμένη περίπτωση βλέπουμε ότι εφαρμόστηκε από τη Δημογεροντία Κοζάνης για εξασφάλιση της προίκας– και για τη δικαστική δικαιοδοσία που διαφαίνεται ότι υποκρύπτεται πίσω από αυτή, βλ. παρακάτω στη σημ. 16.

14. Συγκεκριμένα, αναφέρεται στο (πρώτο) πρακτικό της 10.1.1892 του κώδικα Δημογεροντίας (κώδ. 42): «*Ἐν Κοζάνῃ σήμερον τὴν δεκάτην τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ /1 ὀκτακοσιοστοῦ ἑνενηκοστοῦ δευτέρου ἔτους ἡμέραν δὲ τῆς ἐβδομάδος παρασκευ-/2 ἦν καὶ ὥραν πέμπτην πρό μεσημβρίας συνῆλθεν ἡ δημογεροντία ὑπὸ τὴν /3 προεδρίαν τῆς Α.Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης/4 κυρίου Κωνσταντίου εἰς τακτικὴν συνεδρίαν ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ αἰδούσῃ τῆς Ἰε-/5 ρᾶς Μητροπόλεως· καὶ πρῶτον μὲν ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν /6 τὰ πρακτικά τῆς προηγουμένης συνεδρίας, εἰτα δὲ ἀνεγνώσθη ἀναφορά /7 τῆς Αἰκατερίνης Ἀδ. Κουτσουσίμου*

Λίγες μέρες αργότερα η ίδια ενάγουσα επανήλθε με νέα αγωγή στη Δημογεροντία (δεύτερη εγγραφή) ζητώντας να υποχρεωθεί ο σύζυγός της στην απόδοση της πρόγαμης δωρεάς και του «τραχώματος», ως πρόσδετη εξασφάλιση της προίκας της που αυτός εξακολουθούσε να παρακρατεί. Κατά τη συζήτηση στις 19 Ιανουαρίου 1892 ο εναγόμενος σύζυγος ισχυρίστηκε ότι η σύζυγός του έπασχε από επιληψία πριν από το γάμο, γεγονός που δολίως του απέκρυψαν οι γονείς της. Ωστόσο, παρόλο που αρχικά αρνήθηκε, στη συνέχεια δέχτηκε να αποδώσει το «τράχωμα» ποσού 38 οθωμανικών λιρών¹⁵.

ὑπό ἡμερομηνίαν 2 Ἰανουαρίου /8 καὶ ἀριθ. πρωτ. 1 δι' ἧς ἐξαιτεῖται καὶ αὐδὶς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς /9 προικός της εὐρισκομένης εἰσέτι εἰς χεῖρας τοῦ συζύγου της Κώτσιου Σμή-/10 λίου μόνην ἀσφαλῆ περιουσίαν κεκτημένου τὴν ἐν Σαρῇ Πάσχου μαχαλᾶ /11 ιδιόκτητον οἰκίαν του, τὴν ὁποίαν ἐνδεχόμενον μέχρι τῆς ἀποπερα-/12 τώσεως τῆς διαδικασίας αὐτῶν ἵνα ἐκποιήσῃ καὶ καταχρασθῇ τὴν /13 προῖκα της, ἐφ' ᾧ καὶ κηρύττει κατὰσχέσιν ἐπ' αὐτῆς παρακαλοῦσα /14 σύναμα, ἵνα αὕτη διαβιβασθῇ τῇ ἐπιτοπίῳ πολιτικῇ ἀρχῇ διὰ τὰ /15 περαιτέρω. Ἰκανῆς δέ συζητήσεως γενομένης ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου /16 καὶ τῶν ἀξιώσεων αὐτῆς συμφώνως τῷ νόμῳ εὐλόγων θεωρηθησῶν, ἐνε-/17 κρίθη, ἵνα δοθῇ τακρίριον καὶ διενεργηθῇ παρὰ τῇ πολιτικῇ ἀρ-/18 χῇ συντηρητικῇ κατάσχεσις πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς προικός της ὡσαύτως/19 ἀνεγνώσθῃ ἀναφορὰ τῆς.../20 .../21... /22... /23... μεθ' ὅ καὶ διαλύεται ἡ συνεδρία./24 Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Κωνστάντιος, Παναγιώτης Δ. Ρεπανᾶ/25 Χριστόδουλος Τιτέλλη/26 Ἰωάννης Αργ. Βούρκα Γεώργιος Ν. Τσιμηνάκη/27 Ἐμμ. Στεργίου Χαρίσιος Γ. Καψοκούλου/28 Δημήτριος Καραγκούνη Κωτούλης Πολυζούλη/29».

15. Στο (δεύτερο) πρακτικό της 19.1.1892 του κώδ. 42 αναφέρεται: «Ἐν Κοζάνῃ σήμερον τὴν δεκάτην ἐνάτην τοῦ μηνός Ἰανουαρίου/1 τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἐνενηκοστοῦ δευτέρου ἔτους ἡμέραν δέ τῆς ἐβδο-/2 μάδος Κυριακὴν καὶ ὥραν δεκάτην μετὰ μεσημβρίαν συνήλθεν ἡ δη-/3 μογεροντία ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου/4 Σερβίων καὶ Κοζάνης Κυρίου Κωνσταντίου εἰς ἑκτακτον συνεδρίαν ἐν τῇ/5 ἐπὶ τούτῳ ὠρισμένη αἰθούσῃ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ πρῶτον μεν/6 ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν τὰ πρακτικά τῆς προηγουμένης συνε-/7 δρίας, εἶτα δέ παρέστη καὶ αὐδὶς ὁ Ἀθανάσιος Κουτσουσίμος, /8 ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς θυγατρὸς του δυνάμει τακτικοῦ πληρεξουσίου /9 ἐγγράφου ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17 Ἰανουαρίου καὶ ἀριθ. πρωτ. 253 κ(αί) δι' /10 ἀναφορᾶς αὐτοῦ ἐξέδθηκεν ὅτι τῆς διενεργηθείσης προσωρινῆς κατα-/11 σχέσεως μὴ ἐπαρκούσης, ἅτε ἐπίτυνας μόνον ἡμέρας ἰσχύουσας /12 τοῦ δέ γαμβροῦ αὐτοῦ ἐκ παντός τρόπου καταγινομένου ἵνα ἡ ιδιό-/13 κτητος αὐτοῦ οἰκία κ(αί) μόνη ἀσφαλῆς περιουσία του μεταγραφῇ ἐπ' /14 ὀνόματι τῆς μητρός του δέον ἵνα συμφώνως τῷ νόμῳ ἐκδοθῇ ἀπό-/15 φασις καταδικάζουσα τὸν γαμβρόν αὐτοῦ Κώτσιον Σμήλιον εἰς /16 τὴν ἀπότισιν τοῦ τραχώματος καὶ τῆς πρό γάμου δωρεᾶς πα-/17 ραστάς δε καὶ ὁ ἐναγόμενος ἔλεξεν ὅτι τῆς συζύγου του καὶ πρό τοῦ γά-/18 μου πασχούσης ἐκ τοῦ πάθους τῆς ἐπιληψίας οἱ γονεῖς αὐτῆς προ-/19 γνωρίζοντες τὴν ἐμπαθῇ αὐτῆς κατὰστάσιν ἔπρεπεν ἵνα μὴ ἐκ-/20 δώσωσιν αὐτὴν εἰς γάμον, διό κατ' ἀρχὰς ἠρνήθη τὴν ἀπότισιν ὅλο-/21 κλήρου τοῦ τραχώματος ἀνερχομένου εἰς τριάκοντα καὶ ὀκτὼ λίρας /22 ὀθωμ. εἶτα δέ παρεδέξατο, ἵνα ἀποδώσῃ τοῦτο παρουσιάζων ἀξιόχρεον /23 ἐγγυητὴν διὰ τοῦτο ὡσαύτως ἀνεγνώσθῃ ἀναφορὰ τοῦ.../24... /25... 33/ Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Κωνστάντιος/ 34 Ἰωάννης Αργ. Βούρκα/35 Παναγιώτης Δ. Ρεπανᾶ/36 Χαρίσιος Γ.